

פרשת בר רפאלי – ניהול הליך אזרחי בסוגיות מס כשברקע מתנהל הליך הפלילי עו"ד ורו"ח יעקב דהן

אין ספק, כי פרשת בר רפאלי היא מהמסקרנות שהיו בעת האחרונה, בפרט לאור מתווה הסדר הטיעון המסתמן בין הפרקליטות למשפחת רפאלי, בהתייחס לעבירות המס המיוחסות להן. ע"פ הפרסומים, במסגרת ההסדר, האם ציפי רפאלי צפויה לעונש מאסר של כשנה וחצי מאחורי סורג ובריח בעוד שעל בר רפאלי עצמה, יושתו 9 חודשי מאסר אשר ירצו בעבודות שירות, לרבות קנסות בסך מיליוני ש"ח.

הדיאלוג המתמיד בין המשפט האזרחי למשפט הפלילי בא לידי ביטוי בפסק הדין שניתן בפרשת רפאלי, בבית המשפט המחוזי בלוד. במסגרתו עולות השאלות כגון: האם ומהי מידת האחריות הפלילית של בר רפאלי ובני משפחתה, נוכח גרסתן בהליך האזרחי. האם ציפי רפאלי, היא זו שניהלה את עסקיה של בר רפאלי ללא ידיעתה ו/או מעורבותה?

ככל שמתווה הסדר הטיעון אכן יתגבש לכדי הוצאתו לפועל, האם בר רפאלי קיבלה כאן "הנחת סלב" או שלמעשה דינה כדין אמנים אחרים שהסתבכו עם רשויות המס? ומה משמעות המטוטלת באחריות הפלילית שבין אמן לבין מנהלו האישי בתיקים מול רשויות המס בישראל.

במסגרת ההליך האזרחי שנוהל בעניינה של בר רפאלי בבית המשפט המחוזי מרכז בלוד, ע"מ (מרכז) 6418-02-16 בר רפאלי נ' פקיד שומה כפר סבא, פורסם כבר בתחילת פסק הדין:

"ערעור מס, העוסק בקביעת תושבותו של נישום לצרכי מס, כלל איננו חריג בנוף דיוני השומות וערעורי המס. עם זאת, במקרה שלפניי התנהלותם של הצדדים חרגה ממתכונת התנהלות שגרתית בהליכים מעין אלה, כאשר יש להניח כי התנהלות זו נעוצה בזהותה של המערערת.... הרי שברקע ניהולו של הערעור ריחפה ללא הרף העובדה כי במקביל אליו התנהלה כנגד המערערת חקירה פלילית שזכתה לתהודה ציבורית ותקשורתית רבה. עובדה זו ליוותה את כל

שלביו של ההליך, והקשתה על ניהולו. הרושם שנוצר הוא כי הצדדים ניהלו את ההליך, העלו טענותיהם והביאו ראיותיהם, כאשר עין אחת ממוקדת בערעור, אך השנייה מופנית לעברו של הליך החקירה הפלילי."

משמע, כל טענה עובדתית שמועלית במסגרת ההליך האזרחי, יש בה כדי להשליך להליך הפלילי, ובפרט, משעה שנמסרת גרסה במסגרת ההליך האזרחי, הרי שחזקה שזו הגרסה שתשמש את הנאשם במסגרת ההליך הפלילי, ולכן, נדרשת זהירות מרבית עת מעלים טענות עובדתיות, זאת נוכח משמעותן והשלכותיהן על הליך הפלילי שמתנהל במקביל.

במסגרת ההליך האזרחי, אף הוגשו לתיק בית המשפט, חקירותיהן (שנוהלו במסגרת ההליך הפלילי) של בנות רפאלי ומעורבים נוספים, מהן ניתנו פרשנויות שונות למצב עובדתי קיים בשנות המס הרלוונטיות, כאשר עוד ניתן היה לקבל מהן רושם מסוים בכל הקשור לידיעתן בדבר עבירות המס שביצעו לכאורה, את התכנון הראשוני ואת הפעולות שננקטו בעקבות כך.

סוגיית המנהל האישי עולה בפסק דין זה ומעלה שאלות משמעותיות וחשובות. בעדותה של בר רפאלי בעניין זה הנחשפת בפסק הדין, נזכר כי "עדותה זו של המערערת רחוקה מלהניח את הדעת. ההיגיון והשכל הישר אינם מאפשרים לקבל את הגרסה שהוצגה על ידי המערערת. יתר על כן, נראה כי גם במקרה זה, בדומה לסוגיית ניהול החברות הזרות כמתואר לעיל, המערערת ואמה מעבירות מאחת לשנייה את האחריות על עניינים מסוימים כמטוטלת, כאשר הרושם הוא שהדבר נועד לטשטש את העובדות כהווייתן".

ניכר כי בכל הקשור לפן העובדתי, לא תמיד ברורה התמונה מה חלקו של המנהל האישי ומה חלקו ו/או ידיעתו של האמן בכל הקשור להתנהלותם הכלכלית בפרט בהתייחס להכנסות האמן.

בנסיבות פרשת רפאלי, הדבר קשה עוד יותר לבחינה, נוכח העובדה, כי מדובר בבני משפחה אשר מטבע הדברים, מבקשים לגונן אחד על השני, תוך ראייה ברורה, כי ישנו סיכון מהותי להרשעה פלילית. יחד עם זאת, יש לבחון מהי מידת המעורבות של אמן בהחלטות העסקיות הנוגעות אליו, מה השכלתו והבנתו את הנושאים הכלכליים הסבוכים שבעתיים עת מדובר בפעילות גלובלית אשר חלים עליה חוקי מס שונים, מה גילו בעת ביצוע הפעולות, ועוד ועוד.

לאור העובדה כי לנושא פנים רבות והשלכות שונות יש וצריך לשים את הדברים בגבולות הגזרה.

עוד במסגרת פסק הדין, ניתנה התייחסות מסוימת לנושא קבלת מתנות על ידי ידוענים, ועלתה השאלה האם הן חבות במס, התשובה שניתנה היא שכן, נוכח מערכת היחסים העסקית של "תן וקח" בין הידוען לחברה הספציפית.

ולכן, חשוב לזכור, כי ידוענים רבים זוכים לקבל הטבות ומתנות שונות, עליהן גם חלים חוקי המס ויש לדווח עליהן בהתאם.

יובהר, כי כל מקרה הוא בעל נתונים משתנים והוא נבחן בידי הרשויות על פי נסיבותיו הספציפיות, ולכן, יש להתייעץ עם עו"ד בעל הבנה הן במישור האזרחי מיסוי והן במישור הפלילי, כדי להביא לתוצאה האופטימלית עבור הנישומים/הנאשמים.

לפרטים נוספים ניתן לפנות לעו"ד ורו"ח יעקב דהן יעקב דהן ושות' - עורכי דין

אין לראות באמור ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי, מטרתו הינה אינפורמטיבית בלבד ויש לבחון כל מקרה ומקרה לגופו.